

BIELARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi:

WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19)
Redakcyja adżyniena ad 9 hads. ran. da 6 hads. wieł.

„Biel. KRYNICA“ kaštuje na hod — 10 zał., na paŭhoda — 5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał.

HAZETA WYCHODZIĆ 2 RAZY U TYDZIEŃ.

Cena abwiestak:

na 1-ŝaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-aj — 20 hroś. — za radok drobnaha druk u wadnej paloscy

Chto pawinien hałasawać za Bielarusau?

Nia raz pisali my kaho nam wybirać u Sojm i Senat? Tam my bačyli, što hałasawać padčas wybaraŭ nam należycca za Bielarusau, ci inakš kažućy: za swaich, tutejšych ludziej.

Ale, kali heta ŭžo wiedajem, dyk paŭstaje pytańnie inšaje: chto pawinien hałasawać za Bielarusau, za tutejšych, bo ludcy ŭ našym krai časta tak ciomny, što nia wiedajuć nawiet chto jany takija.

Pieradusim treba skazać ahulna, što za Bielarusau pawinny hałasawać usie tutejšyje ludzi, usie, biaz nijakaj rożnicy hramadzianie, żywućyja ŭ našym Krai.

Ludnaść naša dziełicca pa relihii. U našym krai żywuć pieradusim Bielarusy kataliki i Bielarusy prawasłaŭnyja. Bielarusy — heta tyja ludzi, jakija praz niaświedamaść sami siabie zamiest Bielarusami zawuć tutejšymi, abo prostymi i mowu swaju — mowaj prostaj. A sapraŭdy — my ŭsie Bielarusy i mowa naša bielarskaja. Praŭda, my rożnaj relihii: katalickaj i prawasłaŭnaj, ale my adnej narodnaści. My i sami ab hetym dobra wiedajem, kali prypomnim, što časta żywiom u wadnej wioscy razam: prawasłaŭnyja i kataliki; ŭsie jany haworać adnej mowaj bielarskaj, choć rożnaj wiery; sami-ż siabie zawuć polskaj i ruskaj wiery. A heta dzieła taho, što polskija ksiandzy praz kaścioł pierarabłali katalikoŭ Bielarusau na Palakoŭ, a rasiejskija prawasłaŭnyja świaščerniki pierarabłali prawasłaŭnych Bielarusau na Rasiejcaŭ; adhetul i pašlo, što wieru katalickuju pačali zwać polskaj, a kataliki pačali zwać siabie Palakami, a wieru prawasłaŭnych — ruskimi. A heta ŭsio z metaj, kab Palaki i Rasiejcy mahli nami padzialicca i ŭzbahacicca našaj ziamielkaj. Dyk što-ż, padčas wybaraŭ my Bielarusy kataliki i Bielarusy prawasłaŭnyja majem rabić? Ciż my budziem hałasawać na rożnyja śpiski dy jšče maskoŭskija čornasociennyja, panskija, ślachockija endeckija, i ahulać polskija? Niel My ŭsie, jak kataliki-Bielarusy, tak i prawasłaŭnyja-Bielarusy pawinny hałasawać za svoj bielarski śpisak, bo nia ma miż nami rożnicy nijakaj, my adzin narod — adny ŭ nas intareasy.

Aprača Bielarusau jość u našym krai kryšku Rasiejcaŭ — starawieraŭ. Na ciapierašnich wybarach maskoŭskija čornasociency - manarchyści zrabili sajuz z bahačami starawierami, ale dzieła taho, što ich mała, dyk jany sa skury won lezuć kab prapchnuć u Sojm Maskaloŭ bielarskimi hałasami. Numar hetych maskoŭskich panoŭ 20. Stajac na ich śpiskach wialikija bahaćy napr. Pimanaŭ, što ma je wializarnyja kamianicy ŭ Wilni i nia tolki ŭ Wilni, a tak-ža rożnyja prachadzimcy, niedabit-

Adozwa

Bielarskaha Nacyjanalnaha Kamitetu ŭ Wilni.

Hramadzianie Bielarusy!

Wybornaja kampanija ŭžo padychodzić da swajho kanca. Užo blizki toj čas, kali wy ŭsie pawinny swaimi adnosinami da wybaraŭ wyjawić swaju nacyjanalnaju i palityčnuju śpiełaść, a razam z tym i zrabić toj, ci inšy ŭplyŭ na swajo nacyjanalnaje i sacyjalnaje adradžeńnie!

Wybary ŭ Sojm i Senat u 1922 hodie jasna wyjawiłi našuju bielarskuju narodnuju siłu ŭ Polšcy, kali my, dałučyŭšysia da Bloku Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ, prawiali ŭ Sojm i Senat aź 14 swaich pradstaŭnikoŭ. Ale hetaja-ż wybary jašče jašniej pakazali nam, Bielarusam, toje, što mahli-b my, Bielarusy, zrabić, kali-b nie taja naša harotnaja ciemnata, z pryčyny jakoj ledźwie nie pałowa bielarskich hałasoŭ, padana za polskija partyi: „P. P. S.“ i „Wyzwaleńnie“.

Kali-b tady nia heta naša bielarskaja ciemnata, my mahli-b prawiaści ŭ Sojm i Senat nia mienš 25 asob, jakija tam, u parlamencie, dzieŭsio rašajecca bołšaściu hałasoŭ, biazumoŭna adyhrali-b bołšuju rolu i mialib bołšy ŭplyŭ na sprawu.

Kali-b tady nia heta naša bielarskaja ciemnata, nie prawiali-b my tych ludziej, jakija pašla hałasawali za asadnikaŭ i prawodzili školny zakon, jaki nia daŭ nam niwodnaj školy.

Ciapier my ŭžo nia zrobim hetaj pamyłki, bo ciapier kożny Bielarus, i mały i stary, i ŭ mieście i ŭ samaj dalokaj ciomnaj wioscy, dobra wiedaje, što takaje „P. P. S.“ i „Wyzwaleńnie“ i hałasoŭ za ich nie padaść.

Ale zdarylasia ŭ nas inšaje, jašče horšaje hora. Sami Bielarusy padzialilisia na niekalki hrupaŭ. Praŭdziwiej skazać, nia my, a čużyncy naŭmyśla padzialili nas i ciapier zmahajucca jašče bołš, kab pahłybić naš razład i tym bołš i bołš razbiwać našu wybornuju siłu.

A miż inšym, hetaja wybary dla nas majuć jašče bołšaje značeńnie, čym papiarednija. Ciapier, kali sprawa nacyjanalnych mienšaściaoŭ, sprawa

ki carskaj Rasiei, jakija našaha bielarskaha i ŭkrainskaha narodu zusim nie pryznajuć.

Takim čynam nia tolki Bielarusy, ale i starawierasy Rasiejcy nie pawinny dawać swaje hałasasy na № 20, bo tam staic buržuazija i manarchyści ŭ toj čas jak na śpisku № 18 stajac syny pracownaha bielarskaha narodu.

Ab polskich numerach 1, 2, 3, 24 i 25 hawaryć nia ma što, bo ŭsie jany panskija abo zamaskawanyja i nihto ŭ nas na ich hałasawać nia budzie.

Jość adnak jak heta nia dziŭna, u niekatarych hminach Świancianskaha pawietu niekalki wiosak, dzie sialanie haworać pa polsku, dzieła čaho dumajuć, što jany Palaki. Usie staryja ludzi, jakija żywuć tam, wiedajuć, što ich bački hawaryli pabielarsku, polščyna heta ma je charakter štućny, mowa polskaja

abarony ich prawoŭ uwa ŭsich dziarżawach, užo pierajšla mieży ŭnutralnych sprawaŭ i stała sprawaj miżnarodnych parazumieńniaŭ, ciapier, kali bielarskaj sprawaj zacikaŭleny ŭwieś świet, — ciapier nam biazumoŭna jość asobnaja patreba wyjawić i swaju ličbowuju siłu i swaju nacyjanalnaju świedamaść.

Bielarski Nacyjanalny Kamitet, jaki abjednywaje ŭ sabie ŭsie zapraŭdnyja bielarskija palityčnyja partyi, jakija istnawali ŭ Polšcy pierad wybarami, a taksama rożnyja kulturnahaspadarskija i aświetnyja bielarskija arhanizacyi, zwaročwajecca da Was, hramadzianie, sa ščyrym, haračym zaklikam:

u čas hetych wybaraŭ kinuć usialakija sprečki, kinuć unutralnaju baracbu, kinuć uzajemnaje obliwańnie pamyjami adzin adnaho i abjadnacca ŭ adzin družny i mocny nacyjanalny front!

Ale kala kaho abjadnacca? Za kaho hałasawać?

Bielarski Nacyjanalny Kamitet staic na miżpartyjnym nacyjanalnym hruncie Dzieła hetaha jon nia moža i nia budzie hanić tuju, ci inšuju bielarskuju hrupu, jak z tych, jakija ŭwajšli ŭ Kamitet, tak i z tych, jakija jašče nie ŭwajšli ŭ jaho skłađ, — bo kożnaja bielarskaja, zapraŭdy bielarskaja arhanizacyja, ma je prawa na istnawańnie.

Ale Bielarski Nacyjanalny Kamitet, jaki staic na warcie bielarskaj nacyjanalnej sprawy, jakomu z jaho abjadnajućaj wyšyni lepsz widać hetaja sprawa, biare na siabie abawiazak wyświatlić hetu wybornuju sprawu pierad Wami, kab Wy zusim świadoma pryniali toje, ci inšaje rašeńnie.

Sluchajcie-ż Bielarusy! Sluchajcie ŭsie: sialanie i rabotniki, sluchajcie nialičnaja bielarskaja inteliencyja, sluchajcie bielarskaje duchawienstwa, — tyja, chto nie addzialiusia ad Bielarskaha Narodu, chto lubić jaho, chto sumuje ab jaho ciażkaj doli, chto radujecca jaho pašpiechu, chto zmahajecca za jaho budućyniu.

Usie bielarskija partyi razbilisia na drobnaja kawalki, tolki tyja arhanizacyi, jakija stawyli Blok Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ, nia tolki nie razjadnalisia, a naadwarot, zmahli abjad-

nać u Bielarskim Centr. Wybornym Kamitecie aź čatry bielarskija palityčnyja arhanizacyi. Abjadnaŭšysia miż saboj, jany jašče bołš uzmacnili siabie dałučyŭšysia da Bloku Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ. Dziakujućy hetamu, tolki adna bielarskaja arhanizacyja zmahła padać dziaržaŭny śpisak i hetym abjadnać bielarskuju wybornuju sprawu na ŭsiej Polšcy.

Inšyja bielarskija hrupy i partyi, nie haworaćy ŭžo ab jaŭna zdradnickich, jakija pracujuć za hrošy polskich partyjaŭ, nia majuć swajho ahulnaha numeru. Jany, razbiŭšysia na kawalki, padali swaje śpiski tolki ŭ niekatarych wokruhach. Dzieła hetaha jany nia majuć nadziei prawiaści šmat swaich kandydataŭ, ale za toje jany moħuć narobić mnoha škody bielarskaj wybornaj sprawie, adrywajućy hałas ad ahulnaha bielarskaha bloku.

Dzieła hetaha kożny Bielarus pawinien dobra pamiatuć i dobra wiedać, što:

Toj, chto z Bielarusau zusim nia idzie na wybary, ci toj, chto 4-ha ci 11-ha sakawika budzie hałasawać nie za 18, a za inšy jaki numer, toj adrywaje, jak ad żywoha ciela, ad swajho Bielarskaha Narodu kawalak jaho ciela, jaho mocy, — toj zdradźwaje swaju Bačkaŭščynu, toj pradaje za čużyja pasuły swaje rodnyja bielarskija intareasy, intareasy swajho rodnaha kroŭnaha narodu, toj abnižaje jaho pawahu i jaho nacyjanalny rost!

Kińcie-ż, Bielarusy, usie sprečki, usie nieparazumieńni, my rażličymsia pašla miż saboj u swaim unutralnym żyćci, a ciapier, u čas wybaraŭ, idzicie ŭsie adzinym supolnym frontam, adnoj ścianoj, usim miram narodam, jak adzin čalawiek, i hałasujcie tolki za supolny bielarski blok, tolki za Nr. 18.

Bielarski Nacyjanalny Kamitet u Wilni.

Da Bielarusau Wybarščykaŭ

Lidzkaha wokruhu.

Akrużnaja Wybornaja Kamisija ŭ Lidzie pryznała niaważnym naš śpisak kandydataŭ u Sojm № 18 Bloku Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ.

Hetaje ŭnieważneńnie my nia možam pryznać za praŭnaje, dzieła čaho ŭžo padali žalabu ŭ Najwyšejšy Sud u Wařawie. Majem poŭnuju nadzieju, što Sud, razhledziŭszy sprawu ŭ śpiešnym paradku, pastanowić zaćwierdzić śpisak kandydataŭ Bloku Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ pa Lidzka-mu wybornamu wokruhu.

Kali-b na't Najwyšejšy Sud pryčilna nia wyrašyŭ hetaje sprawy, dyk pošla wybaraŭ budzie padadziena žalaba ab skasawańni wybaraŭ z pryčyny niedakładnaha wykanańnia wybornaha zakonu i wyznačeńni nowych wybaraŭ u Lidzkim wybornym wokruzie.

U suwiaz i hetym Bielarski Centralny Abjadnany Wyborny Kamitet Bloku Nacyjanalnych Mienšaściaoŭ zaklikaje ŭsich Bielarusau-wybarščykaŭ Lidzkaha wokruhu (pawiety: Lidzki, Ašmianski, Wałožynski, Maładečanski i Wialejski) nie pakidać wybornaje sprawy, wiaści dalej ahitacyju za naš śpisak i ŭ dzień 4-ha i 11 sakawika hałasawać za № 18.

Bywały sielanin.

Hałasujcie za № 18.

18

Hramadzianie! Nia pużajciesia niezakonnych pahrozaŭ i teroru z boku čużackich ahitatarau.

Hałasawańnie swabodnaje i tajnaje. Nichto nie adkazwaje za hałasawańnie i nichto nia dawiedajecca, što 4 i 11 sakawika (marca) wy pałażyli ŭ kanwert svoj WOSIEMNACCATY (18) numer.

18

Dumki moje, latucieŭni maje,
Jak ja was mocna lublu,
Z wami u niejkim čaroŭnym paŭśnie
Ja pakidaju ziamlu.

Śmieła imknusia u kraj niabyćcia,
Wolny, nia znaju akoŭ,
Hetak daloki ad šumu żyćcia,
Rojem akružany snoŭ.

Tam ja chwilinu dušoj supaćnu,
Pieśni swaje zapiaju,
Radaść znachodžu, spatkaju wiasnu;
Kazki biazkonca snuju.

Mroju biazkonca, ja mroić lublu;
Dumkam addam ja żyćcio,
Z imi kidaju adważna ziamlu,
Dumki! kachańnie majo.

A. Bartul.

Wybarnyja sprawy.

Wybarny kalendar.

4 sakawika, hałasawańnie ŭ Sojm.
7 sakawika. Pasiedzańnie Akružnoj
Wybarnaj Komisii dla ŭstanaŭleńnia
wynikaŭ wybaraŭ u Sojm.

11 sakawika, hałasawańnie ŭ
Senat. 14 sakawika — Pasiedzańnie
Akružnoj Wybarnaj Komisii dla ŭsta-
naŭleńnia wybaraŭ u Senat.

Da wiedama wybaršczykaŭ. Pa-
čynajučy ad 21 lutaha akružnyja wy-
barnyja komisii praz hminy rassylajuč
drukawanyja plakaty ŭsich kandydataŭ
u Sojm i Senat z metaj raskleiwacich
pa hminach i wioskach.

Jak wiedama kożny wokruh maje
inšych kandydataŭ, dzieła hetaha źmiaš-
čańnie ich u haciezcie zanialob šmat
miešca. Woš čamu nia drukujem he-
tych śpiskaŭ, zatoje radzim čytačom
źwiarnuć uwahu na tyja plakaty, kab
wiedać dobra na jakich numerach sta-
jać čużyja nam ludzi i za ich hołas
nia dać, a hałasawać na svoj № 18.

Siabry Janki Stankiewiča paŭ-
ciakali. „Dziennik Wileński“ padaje
wiestku, što Kalada i Wałyniec pie-
rašoŭšyja z hramady da Janki Stan-
kiewiča ŭciakli za hrancu. Jak wiedama
hetyja ludzi kandydawali na śpiskach
Janki Stankiewiča ŭ Sojm, ale ŭba-
čyŭšy, što nadziei nijakaj na mandaty
niama — ŭciakli zahranicu. Wiestka he-
ta akazałasia zhodnaj z praŭdaj.

Biełaruskija mitynh i wosiem-
nastki adbylisia na dniach u Kiamie-
liškach, Lyntupach i Świry. U Lyntu-
pach pramaŭlali Šutowič i Buja, u
Świry Šutowič, Jerafiejau i Buša.
Ahulam ludzi naŭsy da wosiemnastki
adniałisia wielmi pryčilna i nikamu
inšamu hawaryć nie dawali. Można spa-
dziawacca što kazionnaja „jedyńka“ na
wybarach nas nie pieramoža bo
ludzi dahledziŭšy jak biešpartynny
blok wiadzie ahitacyju, pawiernuli rap-
toŭna nazad. Da taho ahledzilisia ja-
kija kandydaty ŭ biešpartynnym bloku
(be-be № 1). A najbołš psujuć asad-
niki. Hatowiać jany pieršamu numeru
wialikija niespadziawanki. Hetak u Świ-
ry asadniki Rutkiewič i Michniewič
padmaŭlali Amilu Bilewič, kab kidała
na instruktaraŭ wosiemnastki jajkami,
ale kabietu nie pasłuchała, a sami
asadniki choć i wajaki — akazalisia
trusami zdolnymi tolki čużymi rukami
žar zahrabać. Endeke prajaŭlajuć sia-
bie mala.

Lišniaja dbajliwaść. Jedučaha z
Świancian instruktara ad wosiemnastki
hr. Saroku zatrymaŭ na darozie ka-
mandant Śwancianskaha pastarunku,
pieratros woz i zabraŭ pa adnym eg-
zemplary wiezienaj wybarnaj literatury.

Pastaŭski pawiet za wosiem-
nastku! Z rożnych hminau Pastaŭska-
ha pawietu pišuć nam, što biełaruskaje
siałanstwa jak kataliki tak i prawasłaŭ-
nyja biaz rożnicy partyi pastanawili
hałasawać za svoj № 18.

Usie bylyja hramadzisty tak-ža
iduć z inšymi Biełarusami. Zdrowy
haspadarski rozum i nacyjanalna
ideja pieramahaje, nia hledziačy na
rożnyja pieraškody i šalonuju ahita-
cyju inšych čużych partyjaŭ.

Z biełaruskaha żyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Aryšt b. pała Jaremiča i Hra-
makouškaha. 23-ha lutaha pa zahadu
sudowych uladaŭ aryšstawany ŭ Ašmia-
nie b. pasol Jaremič, jaki wyjażdžaŭ
tudy na wybarny źjezd u Ašmianie.

Taho-ž dnia aryšstawany ŭ Wilni
Anton Hramakouški adzin z kandyda-
taŭ u Sojm ad śpisku № 18.

- Zasud i aryšt byŭšaha pała
Wasila Rahuli. 27-ha lutaha adbyŭsia
ŭ Nawahradku sud nad b. pałom
Wasilom Rahulaj. Pała razhladu
sprawy i daprosu tolki troch świedkaŭ
z boku abwinawačaćnia (dadatkowych
świedkaŭ b. pas. Rahuli sud nia pry-
niaŭ) — sud zasudziŭ p. Rahulu na
2 hady ciażkaha wastrohu (katarhi).
Zaraz pała pryhaworu p. Rahulu
aryštawali i pasadzili ŭ wastroh u Na-
wahradku.

Były pasol Rahula źjaŭlajecca
pieršym kandydatam u Sojm i Senat
u Nawahradzkim wybarnym wokruzie
pa śpisku Bloku Nacyjanalnych Mien-
šaściau № 18. Pała wybaraŭ Sojm
ci Senat moža pastanawić ustrymać
wykanańnie prysudu i wypuścić p. Ra-
hulu z wastrohu.

Aryšt studenta J. Šutowiča. 27
lutaha aryšstawany na terytoryi Ašmian-
skaha pawietu student Wilenskaha
Uniwersytetu i siabra Centralnaha Ka-
mitetu Biełaruskaj Chryścijanskaj De-
mokracyi Janka Šutowič, jaki wyjaž-
džaŭ u Ašmianski pawiet u suwiaz i z
praŭdybarnaj pracaj.

Robiać reklamę Biełarusam.
Swirskaja hminnaja rada z pryčyny
aryštu Jazepa Kareckaha pastanawila
jaho wyklučyć sa składu hminnaj rady.
Niachočacca wieryc polskim hazetam,
što padali hetu wiestku, ale pry na-
cisku takich ludziej jak swirskija hmin-
nyja pisuny, Halaki, asadniki Świe-
choŭskija — ŭsiaho možna spadzia-
wacca.

Z Niezależnej Litwy.

Koŭna. Z pryčyny 10 uhodkaŭ
niezależnaści Litwy prezident Smetona
atrymaŭ ad niemieckaha, anhielskaha,
sawieckaha, italijanskaha, datskaha i
halandzkaha ŭradaŭ pawinšawalnaja te-
lehramy, jakija świedčać ab sympatyi
da Litwy čuć nia ŭsiej Eŭropy. Fran-
cuskii ŭrad nijakich pažadaniŭ nia
prysłaŭ.

— Uradowaja hazeta „Lietuvos
Aidas“ abwiaščaje, što litoŭski adkaz
na apošniuju polskuju notu budzie ŭ
chutkim čacie ŭručany polskamu ŭra-
du pry pasredztwie litoŭskaha pała
ŭ Ryzie. U hetym adkazie Waldema-
ras budzie damahacca ŭdziału ŭ li-
toŭska-polskich pierahaworach deleha-
ta Lihi Narodaŭ i zapłaty strataŭ z pry-
čyny pryłučeńnia Wilni da Polščy.

Dzień 16-ha lutaha u Litwie.
16-ha lutaha hetaha 1928 hodu spoŭ-
niłasia roŭna dziesiać hadoŭ sa dnia
abwieščańnia Litwy Niezależnaj Dzia-
żawaj i ŭ hety dzień usia Litwa ūra-
čysta swiatkawała dziesiatyja ŭhodki
adrodžanaj niezależnaści swajej Bač-
kaŭščyny.

Jašče za niekatary čas da swiat-
kawańnia dziesiaciletniaha jubileju ŭ
Koŭnie, byŭ wybrany z wiadomych
hramadzkich dziejačoŭ Kowienski Ka-
mitet swiatkawańnia dnia Niezależna-
ści Litwy, jaki i wypracawaŭ prahramu
swiatkawańnia. Pa usich haradoch i
miastečkach Litwy byli stworany swa-
je Kamitety, jakija pracawali u para-
zumieńni z Kowienskimi Kamitetam.

Ad rana horad Koŭna mieŭ swia-
točny wyhlad. Usie budynki byli azdo-
bleny nacyjanalnymi ściahami. Usie
dziażdžaŭnyja ŭstanowy, mnoha maha-

zynaŭ i tarhowych firmaŭ, a tak-ža
prywatnych budynkaŭ byli pryhoža
prybrany zielaninaj, partretami litoŭ-
skich wialikich kniazioŭ, mnoha była
wystaŭlena partretaŭ Prezydenta Res-
publiki i druhich wiadomych nacyja-
nalnych dziejačoŭ i hierojaŭ. Pa usich
wulicach wialiki ruch i heta kożnamu
adrazu kidajecca ŭ wočy — iduć wu-
čni, iduć rożnyja arhanizacyi z arkie-
strami muzyki, idzie mnoha narodu;
ruch ŭ Koŭnie jašče niebywały. Z pry-
čyny swiata, u swiatyniach usich
wierawyznańniaŭ a dziewiataj hadzinie
ranicy pačalisia nabaženstwy.

Treba adznačyć, što ŭ hety wiali-
ki dla Litwy dzień usie nacyjanalnyja
mienšaści Litwy z wialikaj radaścju
sustrecili jubilejny dzień 16-ha lutaha,
ščyra i serdečna witali prađstaŭnikoŭ
Litoŭskaj Nacyi. Usiudy adčuwaŭsia
pawyšany swiatočny nastroj. Rabilisia
schody, čytalisia lekcyi, dakłady i pa-
syłalisia telehramy i delehacyi da Pre-
zydenta Respubliki z pawinšawańniami.

Pryjażdžała ŭ Koŭnu i mnoha
diplomatyčnych zahraniečnych prađ-
staŭnikoŭ i haščiej, jakija tak-ža win-
šawali Prezydenta Respubliki i Star-
šyniu Ministraŭ. Winšawali Prezydenta
Respubliki i ŭsie akredytawanyja prađ-
staŭniki. Mnoha prywitańniaŭ Litwie
było i z zahranicy.

Pała skončańnia nabaženstwa wa
usich wučebnych ustanowach čytalisia
lekcyi z pryčyny X-aj hadaŭščyny Nie-
zależnaści Litwy, rożnyja arhanizacyi
rabili pasiedzańni.

Kala poŭdnia duža mnoha narodu
sabrałasia kala wajskowaha muzeju.
Na pamiatnik zhinuŭšym za niezalež-
naść Litwy byli pałożany wianki, ska-
zana prywitańnie da narodu i byŭ pra-
čytany śpis tych, jakija pamierli u ba-
rabcie za niezależnaść Litwy.

Wiečaram uspychnuła iluminacyja.
Uwieś horad byŭ zality rożnakolernaj
elektryčnaścju i wyhladaŭ wielmi pry-
hoža. Narod prawodziŭ čas na wulicy
i lubawaŭsia iluminacyjaj. Usiudy ruch
byŭ wialiki i tolki k nočy ŭsio za-
cichła.

16-ha lutaha usie hramadzianie
Niezależnaj Litwy, jak adzin čalawiek,
adnaduśna adznačyli dziesiaciletni ju-
biley swajej Bačkaŭščyny Litwy.

Z Polščy.

Plan parcelacyi na 1928 i 1929
h. abwieščany 14 lutaha. U 1928 ho-
dzie majuć razparcelawać 7918 hekta-
raŭ, a ŭ 1929 h. — 200,000 h. ziamli.
Ci naŭsy biazziamielnyja i małaziamel-
nyja siałanie dastanuć što z hetych
abšaraŭ — skazać trudna, bo ŭ nas,
jak wiedama, čużniki ŭsiudy majuć
pieršaje miešca.

Budaŭlany budżeť na 1928 h.
Rada Ministraŭ na apošnim pasiedzań-
ni pryniała projekt ab asyhnawańni
88 milionaŭ, 160 tysiać złotych na
budaŭlanyja mety. Projektujuć wybu-
dawać niekalki sudoŭ, šmat damoŭ dla
palicyjantaŭ, „Izb skarbowych“, i inš.,
ale maŭčać štości ab zrujnowanych
sialibach naŭsich siałan, ab adbuda-
wańni ziamlanak... Zabylisia!

U Łodzi adbyŭsia cikawy palityč-
ny praces proci... 6 wučanic wośmaj
klasy himnazyi Ożeskwaj, abwinawa-
čanych u arhanizacyi ŭ himnazii ka-
munistyčnaj jačejki. Adnu z abwina-
wačanych zasudziłi na 10 miesiacaŭ,
2 na 6, a 3 uniawińnili.

Emihracyja ŭ Kanadu. U pier-
šych dniach marca ŭradowaja biury
pasrednictwa pracy buduć prymać za-
jawy kandydataŭ na wyjezd u Kanadu.
U pieršuju čarhu buduć mahčy wyje-
chać tyja, jakija ŭ minuły hodzie
atrymali dazwoł na wyjezd, ale nia
wyjechali dzieła ŭstrymańnia emihra-
cyi. Kożny emihrant pawinien mieć
na darohu 185 dalarau.

— Biezrobotnych u Wařawie na-
ličwajecca 12.830 čalawiek, u hetym
liku 3.300 umysłowych pracuŭnikoŭ.

Kala Łodzi, jak pieredaje pol-
skaja presa, na hłybini 60 metraŭ ad-
kryta kamienny wuhul.

Wyraż hetyja numary kożny
paasobku i hałasuj imi 4-ha
i 11 sakawika (marca). Lišniaja
addaj druhim. Numer z jakim-
kolwiek dapiskam, znakam,
chočby na adwarotnaj stara-
nie — budzie niaważny.

18

18

18

18

18

18

81

DA NAS PIŚĆ.

ENDEKI I ICH KANDYDAT.

Świancianskaja. Wiedamy dawoli Źyroka z swajej endeckaj ahitacyi ks. Halak widać robić nacisk jak dziekan i na swaich „paduładnych“, bo su-siednija ksiandzy z Niestaniśak, Za-świra, Kanstantynowa tak-żo pačynajuć kratacca pad kamandaj swajho hiene-rała ks. Halaka Ź Swiry. Dzie nia pojdzieš u kaścioł pamalicca, dyk prychođizicca z ahidaj adwaračywuca ad endeckaj ahitacyi.

Ja čalawiek relihijny i prykra pi-sać što drennaje ab duchouńnikach, ale jašče prykrej robicca kali widziš, što ludzi pastaŭlennija dzieła służeńnia Bohu, wysłużywajuca panam, ślachcie i woraham našaha narodu. Ksiandzy kryčać usiudy: „hałasuj na № 24“, ale nia kažuć chto staić na hetym śpisku № 24 ad Świancianskaha wy-barnaha wokruhu. A staić tam piera-dusim Kownacki z Wilni, toj samy polski pan Kownacki, što nia majućy paniaćcia ab żyćci bielaruskaha siela-nina, wydaje dla jaho brudnuju, hadzi-nowuju hazetku pad nazowam „Głos Wileński“.

U hetaj hazetcy panok heny bias-tydna štotydzień hłumicca nad biela-ruskim narodem, nia pryznaje jaho za naród, razwođić žwiahu na ksian-dza Hadleŭskaha i abliwaje balotam, wyje, breša, haŭkaje na ūsich našych česnych Bielarusaŭ.

Hety pan prajšoŭ škołu wieda-maha machlara Johana Obsta, dyk nia-ma dziwa, što Ź machlarstwie, aprača swajho wučyciela, nia maje sabie roŭ-nych.

Dyk wot, braty, na kaho nam ra-dziać hałasawać našy Halaki, Pierki, Jaškiewiły, Sialewiły i im padobnyja panskija prychwastni. Słuchajcie, lud-cy, što nawučaje ksiondz ab Bohu, ale Ź sprawach palityki nia idzicie za hołasam zdradnikaŭ i worahaŭ harot-naha bielaruskaha narodu. Majem my swaich prawadyroŭ ksiandzoŭ jak ksiondz Hadleŭski, ks. Stankiewič i inš. Jany ciapier nia mohuć da was pra-mowić, ale znajcie, što jany ūsiej du-šoju stajać za naród i kab mahli wam radzić hałasawać, to radzili-b tolki na № 18, bo na im stajać *našy ludzi*, a nie Kownackija, što nas ličuć za bydła, chamaŭ i našymi hałasami cho-čuć praleści Ź Sojm, kab i tam Bie-larusam škodzić. Padświrski.

ENDECKIJA KSIANDZY STARA-JUCCA!

Kastantynowa. Świancianskaha pawietu. 29 studzienia h. h. pajšoŭ ja da kaścioła Ź Swira j dačakaŭšysia nawuki, straciŭ zusim achwotu da ma-litwy, bo zamiast sloŭ Bożych u ča-sie nawuki, ks. Halak pačaŭ trasućy-sia raspinacca j kryčać kab niasłucha-li j hnali won ludziej, jakija byccam chodziać pa wioskach i čmuciać lu-dziej.

Na Hramnicy pašoŭ ja Ź Kastan-tynowa da kaścioła j tut toje samaje. Jak uzyšoŭ ksiondz na ambonu dyk i pačaŭ razwođić swaje pieśni, ślozna lamantujućy, što Ź Kastantynoŭskaj parafii, jość ludzi, jakija zajmajuca palitykaj. Ksiandzočki, čamu-ż wam takaja biada, što ludzi palitykujuć, što biedny sielanin klapocicca kab papra-wić sabie swajo harotnaje żyćcio? Čamu-ż my maŭčali kali wy palityka-wali i ciapier choć heta wam zabaro-niėna, wy adnak robicie swajo? Wućy-cie kaścielnych i bożych przykaźniaŭ, a sami niespaŭniajacie kaścielnych pry-kaźniaŭ i Arcybiskupawych, jakija kaźali wam niaŭmiešwuca Ź palitykul Wyšejšaja kaścielnaja ūlada dobra ra-zumieje, što wy swajej palitykaj adha-niajacie parafijanaŭ ad kaścioła, adnak wy hetaha nia možycie zrazumieć.

Darma adnak wašy staraŭni Ź he-tym kirunku. Narod rozumieje was, jak endeckich padliźnikaŭ i słuhać na-peŭna nia budzie. Wybary pryniasuć nam akančalnju pieramohu, a wam aprača kampramitacyi ničoha nie asta-niecca. Naš narod pojdzie da wybar-nych urnaŭ tolki z № 18.

Kastantynoŭski parafijanin.

„KULTURNAJA“ PANI.

Parečča. Dzisiejnskaha pawietu. Jość u nas adna kabieťa, pachodźić niamia wiedama adkul, nazywajuca ja-na pani Rapawa. 25 studnia h. h. Ka-duškiewiłyčcha kuplała ziarnu Ź pana Rapy, ale nia ūmiejućy ni čytać, ni pišać paprasila swajho syna padpisać dakumant. Pania pračytaŭšy p piery naličyła bolš na 40 rubloŭ prociŭ pieršaj umowy. (Ličać čamuści na rubli).

Syn žwiarnuśsia z pytaŭniem, ča-mu jana bolš paličyła. Pania zakryča-la, što nia jaho interes i pačala hnać K-ča z pakoju. A kali jon adrazu nia wyjšaŭ dyk jana ūchapila kresla i da-waj čupławać im pa plačach syna Ka-duškiewiłyčchi. A pašla padskcyła z kulakami j pačala bić jaho pa twary. Niewiedama jak doŭha ciahnuśsia-b heta, kab syn z matkaj nie ūciakli j nie pajechali Ź Łužki pa dochtara j palicyju. Takich i tamu padobnych wystupleŭniaŭ „kulturnaj“ pani nia spišyš i na walowaj skury.

Apošnim časam hetaja samaja pani Branisława Rapawa, admaŭlaje našych sialan ad hałasawaŭnia za № 18, za Blok Nacyjanalnych Mienśša-ciaŭ. Jana čwierdzić, što z hetaha śpi-sku pojdzie ūsie nia Ź Sojm, a Ź tur-mu i raspuskaje tamu padobnyja bre-dni. Ale našyja sialanie przybłudam nia wierać i taho, što haworyć pani Ra-pawa, dyk i słuhać nia choćuć. Wie-dajuć užo chto ich worah, a chto pry-jaciel.

Pronka Ciotačka.

ŻDZIEKI DUCHOŬNAJ ASOBY.

Żodziški. Daŭno ja ūžo pišaŭ u hazetu, a heta pa przyčynie toj, što nia mieŭ času. Ale ūrećcie przyšla wolnaja chwiliŭna i ja pastarajusia na-pisać ab tym, jak cierpieć našyja ludzi ad swajho ksiandza.

Jak wiedama niekatorym, u nas na-chodzicca Hurtok Instytutu i biblioteka. Dyk heta najbolš kolić u woćy naša-mu ksiandzočku, jaki musić achwira-waŭsia raźbić našu kulturnuju pracu.

Spačatku nakinuśsia jon na biblio-teku, katoraja nachodziłsia Ź ka-ścielnym domie. Dyk kab pieraškodzić dziejności bibliateki, jon zamknuŭ jaje i nie pazwalaŭ tudy zachodzić. Heta zrabiŭ dzieła taho, što siudy prycho-dzić „B. Kr.“, na staronkach katoraj žmiaščalisia, žmiaščajuca i buduć žmiaščacca (kali ks. Dronič nie pa-rrozumnieje) staciejki ab podłaj jaho raborie.

Dyk skažycie-ż pawažanyja čy-taćy, čamu tut winna našaja biblioteka?

Kali tabie ksiandzočku nie pada-bajecca toje, što „Krynička“ raznosić pa ūsim świecie našyja kryŭdy i ździe-ki, budź łaskaŭ zamkni jaje.

Jašče hetaha mała. Pajechaŭšy adnoŭcy da biskupa, naploŭ jamu, što my adwaračywujsia ad Boha i nia choćym chadzić u kaścioł. Dyk prašu ksiandzočku adkazać na takaje pytaŭnie: čamu koźnuju niadzielu paŭ-ny kaścioł nabitý narodom?

A što my nia choćam słuhać twaich kaźaŭniaŭ ab tym, jak wybirać sabie žonku, ci za kaho hałasawać u Sojm, — heta inšaja sprawa.

Nie mahu taksama paminuć i na-stupnaha zdareŭnia, choć užo ab he-tym i ūspaminałsia Ź „Biel. Krynicy“.

Zadumaŭ naš Hurtok zakupić raratniuju imšu. Dzieła hetaha sabrali nieskalki zlotych i zaniasli ksiandzu, katory pryniaŭ ich wielmi nie achwotna.

Pryšoŭ naznačany čas. Ludziej najšlo poŭny kaścioł. Zapraŭdy, u ta-kim liku sabiralisia tolki za ks. Ha-dleŭskaha. Spačatku Ź kaściele adpia-jali hadzinki i druhija pieśni pabieła-rusku. Pašla byli wysłany da ks. 2 ča-ławieki z prošaj, kab pazwoliŭ ad-piajać choru imšu i „Światy Boży“ pabiełarusku. Na heta ks. Dronič ab-łajaŭ chłopcaŭ takimi sławami, što nat tut soramna ūspomnić, sam-ža, jak šalony palacieŭ u swoj pakoju. Pašla prylacieŭ da aŭtara i ūziaŭšy hrošy sypnuŭ ich na woćy ludziam, kryčaćy,

što adbudziecca tolki imša, kab wy-nawialnulisia.

Dyk widzicie ludzi, jak Dronič ździekujecca nad našaj krywawaj achwiaraj.

Da jakoj pary ksiandzočku bydziem čakać twajej paprawy?

Sprawiađliwy Mużyčok.

SŁAWA WAM CHŁOPCY!

Żodziški. U našaj staroncy, jak peŭna i Ź druhich miascocy Bielarusi, jość zwyčaj, što chodziać „Try-karali“. Hetyja „karali“ iduć z wioski Ź wiosku, z chaty Ź chatu piojućy relihijnyja pieśni i haworaćy przyhožyja pawinśawaŭni. Za heta ich darać hrašmi, a najčastej zbožam.

Kab wykarystać hety mament, sia-bry hurtka Ź Żodziškach zadumali pajści, jak haworycca Ź „Karali“. Ale našyja wandraŭniki pialali tolki biela-ruskija relihijnyja pieśni, a dzieła he-taha atrymali swoj nazoŭ, čutny cia-pier na ūsiu našu miascowość — „Bie-laruskija Karali“. Uśia ludnaść byla imi wielmi zadawolena i achwotna prymała Ź swaje chaty. Wioska Pani-żani, pierajmajućy „Bielar. Kar.“, wy-sypała ūsiu wulicu żoŭtym piaskom, kab bylo przyhażej.

Ciapier pytaŭnie, kudy-ż dziajuć hetyja „karali“ swoj zarabotak. I he-tym to našyja chłopcy i zasłużywajuć najwialikšuju sławu. Jany ūwieś swoj dachod skirawali na kulturna-aświet-nyja mety.

Dyk žadaju wam bolšaj enerhii i siły da pracy.

Dubok.

Kamunikat

Ašmianskaha Bielaruskaha Wyb. Kamitetu Bloku Nacyjan. Mienśšaćciaŭ.

Ašmianski paw. Biel. Wyb. Ka-mitet Bloku Nac. Mienś. na swaim pa-siedźaŭni 25-11—28 h., wynias nastup-nuju rezalucyju:

Zwažajućy na toje, što Lidzkaja Wybarnaja Akružnaja Kamisija dzieła niezrozumiełych przyčyn uniawažniła listu № 18 u Lidzkim Wokruzie, a tak-ža majućy nadziej, što heta lista budzie začwierdžana Najwyšejšym Su-dom, hetym žwiartajemsia da Wybar-šykaŭ Ašmiansk. p. z pawiedamleŭniem što hałasujem ūsie za № 18. Nia budzie siarod Bielarusaŭ ni wodnaha wybaršyky, katory-b nia kinuŭ za № 18 swajho hołas. Paŭkaźma solidar-naść i sił!

Jak u inšych pawietach tak sama i Ź našym Ašmianskim šyryć Wybar-nuju akcyju wiedamy škodnik Janka Stankieŭčyk, nahawarywajućy Bielarusaŭ da hałasawaŭnia za jaho śpisak № 41.

Jaho dziejalnaść i jaho rabotu za-klajmiła ūsio ūwiadomaje Bielaruskaje hramadźianstwa, bo Bielaruskaje hra-madźianstwa prakanałasia, što akcyja Janki Stankieŭčyka jość škodnaj i zwodzicca da taho, kab raźbiwać Bie-laruskuju jednaść. Dzieła hetaha, cha-j nia budzie wybaršyky Bielarusa, ja-ki-b addaŭ swoj hołas za škodnika — Janku Stankieŭčyka.

Dałoŭ z jaho śpisakam № 41.

Dałoŭ z tymi, jakija žjaŭlajuca škodnikami Biel. Narodu.

Chaj żywie Biel. Narod.

Chaj żywuć Biel. Sialanie i Ra-botniki.

Chaj żywie śpisak Nr. 18.

Ašmianski Pawiatowy Bielaruskij Wybarny Kamitet

Bloku Nacyjanal. Mienśšaćciaŭ.

Ašmiana—1928.

Paśpiašycie kupić poŭny komplekt

ZARANKI za 1927 h.

U przyhožaj wokładcy kaštuje tolki 2 zł.

Papiaradžajem, što jość tolki

80 komplektaŭ.